

Załącznik do uchwały
Nr XXXII/321/12
Sejmiku Województwa Lubuskiego
z dnia 19 listopada 2012 r.

P R O G R A M

**współpracy Województwa Lubuskiego
z organizacjami pozarządowymi
w 2013 roku**

Rozdział I Postanowienia ogólne	3
Rozdział II Cele współpracy	4
Rozdział III Zasady współpracy.....	4
Rozdział IV Zakres przedmiotowy.....	5
Rozdział V Formy współpracy.....	7
Rozdział VI Priorytetowe zadania publiczne	8
Rozdział VII Okres realizacji Programu	17
Rozdział VIII Sposób realizacji Programu	17
Rozdział IX Wysokość środków przeznaczonych na realizację Programu	18
Rozdział X Tryb powoływania i zasady działania Komisji Konkursowych.....	19
Rozdział XI Sposób tworzenia Programu i przebieg konsultacji.....	20
Rozdział XII Sposób oceny realizacji Programu	20

Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 z późn. zm.) nakłada na organy administracji publicznej obowiązek realizacji zadań ze sfery publicznej, we współpracy z organizacjami pozarządowymi w rozumieniu art. 3 ust. 2 oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego wymienionymi w art. 3 ust 3 ustawy.

Zgodnie z art. 5a ust.1 organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego ma obowiązek uchwalenia rocznego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi i podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego do dnia 30 listopada roku poprzedzającego okres obowiązywania programu.

Rozdział I

Postanowienia ogólne

§1. Ilekroć w niniejszym „Programie współpracy Województwa Lubuskiego z organizacjami pozarządowymi w 2013 roku”, zwanym dalej „Programem” jest mowa o:

- 1) **Samorządzie Województwa** – należy przez to rozumieć Samorząd Województwa Lubuskiego;
- 2) **Sejmiku Województwa** – należy przez to rozumieć Sejmik Województwa Lubuskiego;
- 3) **Zarządzie Województwa** – należy przez to rozumieć Zarząd Województwa Lubuskiego;
- 4) **Urzędzie** - należy przez to rozumieć Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego;
- 5) **Programie** - należy przez to rozumieć „Program współpracy Województwa Lubuskiego z organizacjami pozarządowymi w 2013 roku”;
- 6) **ustawie** – należy przez to rozumieć *ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz.1536 z późn. zm.);
- 7) **podmiotach Programu** – należy przez to rozumieć organizacje pozarządowe w rozumieniu art. 3 ust. 2 oraz podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy;
- 8) **realizatorach Programu** – należy przez to rozumieć komórki organizacyjne Urzędu oraz Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Zielonej Górze;
- 9) **konkursie** – należy przez to rozumieć otwarty konkurs ofert, o którym mowa w art. 11 ust 2 i art. 13 ustawy;
- 10) **trybie pozakonkursowym** – należy przez to rozumieć tryb zlecenia realizacji zadań publicznych z pominięciem otwartego konkursu ofert - w ramach tzw. „małych grantów”, określony w art. 19a ustawy.

Rozdział II

Cele współpracy

- § 2. 1. Celem głównym Programu jest kształtowanie społeczeństwa obywatelskiego i wzmacnianie aktywności społecznej poprzez budowanie relacji partnerskich pomiędzy Samorządem Województwa a podmiotami Programu.
2. Celami szczegółowymi Programu są:
- 1) tworzenie sprzyjających warunków do rozwoju trzeciego sektora w województwie lubuskim i wzmacnianie jego potencjału;
  - 2) kształtowanie idei społeczeństwa obywatelskiego poprzez promocję postaw prospołecznych;
  - 3) zwiększenie wpływu sektora obywatelskiego na kreowanie polityki społecznej w województwie lubuskim;
  - 4) dążenie do pełniejszego zaspakajania potrzeb społecznych, a tym samym poprawy jakości i atrakcyjności życia mieszkańców województwa lubuskiego;
  - 5) integrowanie podmiotów Programu realizujących inicjatywy w sferze zadań publicznych wymienionych w art. 4 ustawy;
  - 6) wspieranie nowatorskich rozwiązań wychodzących naprzeciw oczekiwaniom i dążeniom społecznym oraz umożliwiających rozwiązywanie problemów społecznych.

Rozdział III

Zasady współpracy

- § 3. Współpraca Samorządu Województwa z podmiotami Programu opierać się będzie o następujące zasady:
- 1) **pomocniczości** – zgodnie z którą Samorząd Województwa uznaje prawo zorganizowanych wspólnot obywateli do samodzielnego definiowania i rozwiązywania problemów, w tym należących także do sfery zadań publicznych. W takim zakresie współpracuje z nimi, a także wspiera ich działalność oraz umożliwia realizację zadań publicznych na zasadach i w formie określonej w ustawie;
  - 2) **suwerenności stron** – oznacza, że Samorząd Województwa respektuje odrębność i suwerenność podmiotów Programu;
  - 3) **partnerstwa** – które oznacza, że podmioty Programu, na zasadach i w formie określonej w ustawie, uczestniczą w identyfikowaniu i diagnozowaniu problemów społecznych, w wypracowywaniu sposobów ich rozwiązywania oraz współdziałają z organami samorządu województwa przy wykonywaniu zadań publicznych;

- 4) **efektywności** – Samorząd Województwa przy zlecaniu podmiotom Programu zadań publicznych do realizacji, dokonuje wyboru najefektywniejszego sposobu wykorzystania środków publicznych, przestrzegając zasad uczciwej konkurencji oraz zachowując wymogi określone w ustawie o finansach publicznych;
- 5) **uczciwej konkurencji i jawności** – zakłada ona kształtowanie przez organy samorządu województwa przejrzystych zasad współpracy, opartych na równych i jawnych kryteriach wyboru realizatora zadania publicznego oraz na zapewnieniu równego dostępu do informacji.

Rozdział IV

Zakres przedmiotowy

§ 4. 1. Współpraca samorządu województwa z podmiotami Programu obejmuje zadania z zakresu sfery zadań publicznych, o których mowa w art. 4 ustawy. Do priorytetowych obszarów współpracy, które wynikają z ustawowych zadań własnych samorządu należą zadania w zakresie:

- 1) pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób;
- 2) wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- 3) działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- 4) działalności charytatywnej;
- 5) podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej;
- 6) działalności na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego;
- 7) ochrony i promocji zdrowia;
- 8) działalności na rzecz osób niepełnosprawnych;
- 9) promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy;
- 10) działalności na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn;
- 11) działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym;
- 12) działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości;
- 13) działalności wspomagającej rozwój techniki, wynalazczości i innowacyjności oraz rozpowszechnianie i wdrażanie nowych rozwiązań technicznych w praktyce gospodarczej;
- 14) działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych;
- 15) nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania;

- 16) wypoczynku dzieci i młodzieży;
- 17) kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;
- 18) wspierania i upowszechniania kultury fizycznej;
- 19) ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego;
- 20) turystyki i krajoznawstwa;
- 21) porządku i bezpieczeństwa publicznego;
- 22) obronności państwa i działalności Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej;
- 23) upowszechniania i ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji;
- 24) ratownictwa i ochrony ludności;
- 25) pomocy ofiarom katastrof, klęsk żywiołowych, konfliktów zbrojnych i wojen w kraju i za granicą;
- 26) upowszechniania i ochrony praw konsumentów;
- 27) działalności na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społecznościami;
- 28) promocji i organizacji wolontariatu;
- 29) pomocy Polonii i Polakom za granicą;
- 30) działalności na rzecz kombatantów i osób represjonowanych;
- 31) promocji Rzeczypospolitej Polskiej za granicą;
- 32) działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka;
- 33) przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym;
- 34) działalności na rzecz podmiotów Programu, w zakresie określonym w pkt 1-33.

2. We współpracy z podmiotami Programu realizowane są:

1) strategię:

- a) Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego;
- b) Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubuskiego na lata 2005-2013;
- c) Lubuska Strategia Ochrony Zdrowia na lata 2010 – 2013;
- d) Strategia Rozwoju Turystyki w Województwie Lubuskim na lata 2006-2013;
- e) Strategia Rozwoju Kultury Województwa Lubuskiego;

2) programy:

- a) Wojewódzki Program Integracji Społecznej Osób Niepełnosprawnych;
- b) Program wspierania działań pomocy społecznej na rzecz wyrównywania poziomu życia mieszkańców Województwa Lubuskiego;

- c) Wojewódzki Program Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2012 – 2017;
- d) Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016;
- e) Kierunki prorodzinnej polityki społecznej Województwa Lubuskiego;
- f) Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- g) Wojewódzki Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2013-2016
- h) Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013;
- i) Lubuski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013;
- j) Program Operacyjny Kapitał Ludzki na lata 2007-2013.

Rozdział V

Formy współpracy

§ 5. 1. Współpraca samorządu województwa z podmiotami Programu obejmuje współpracę o charakterze finansowym i pozafinansowym.

2. Współpraca finansowa obejmuje:

- 1) zlecenie realizacji zadań publicznych podmiotom Programu w trybie otwartego konkursu ofert na zasadach określonych w ustawie;
- 2) zlecenie realizacji zadań publicznych w trybie pozakonkursowym na zasadach określonych w ustawie.

3. Współpraca pozafinansowa realizowana będzie między innymi poprzez:

- 1) wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności i współdziałanie w celu ujednoczenia i zharmonizowania tych kierunków;
- 2) konsultowanie z Radą Działalności Pożytku Publicznego Województwa Lubuskiego projektów aktów normatywnych dotyczących sfery zadań publicznych, o której mowa w art. 4 ustawy;
- 3) konsultowanie z podmiotami Programu projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych podmiotów;
- 4) tworzenie w miarę potrzeb wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym, złożonych z przedstawicieli podmiotów Programu oraz przedstawicieli właściwych organów administracji publicznej;

5) inne formy współpracy obejmujące:

- a) organizowanie spotkań, szkoleń, konferencji i seminariów dla podmiotów Programu,
- b) prowadzenie działań na rzecz upowszechniania wolontariatu,
- c) pomoc w nawiązywaniu kontaktów i współpracy podmiotów Programu w skali regionalnej, ponadregionalnej i międzynarodowej,

- d) udzielanie rekomendacji podmiotom Programu współpracującym z realizatorem Programu, które ubiegają się o dofinansowanie z innych źródeł,
- e) popularyzację działalności podmiotów Programu działających na terenie województwa lubuskiego w mediach i na stronie internetowej Urzędu – www.lubuskie.pl,
- f) promowanie działalności podmiotów Programu i pomoc w tworzeniu dobrego wizerunku m.in. poprzez zgłaszanie organizacji do różnego typu konkursów o zasięgu wojewódzkim, ogólnopolskim, a także propagowanie ich działalności na łamach Lubuskiego Pisma Samorządowego „Region”,
- g) prowadzenie i stałe aktualizowanie bazy danych podmiotów Programu działających na terenie województwa lubuskiego, zamieszczonej na stronie internetowej Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Zielonej Górze – www.polityka-spoeczna.lubuskie.pl,
- h) obejmowanie patronatem Marszałka Województwa Lubuskiego przedsięwzięć realizowanych przez podmioty Programu,
- i) prowadzenie działań na rzecz integracji środowisk kombatanckich oraz koordynowanie działań w zakresie współpracy z podmiotami Programu ds. kombatantów i osób represjonowanych,
- j) wydawanie pozwoleń na przeprowadzanie zbiórek publicznych na terenie całego województwa lub jego części obejmującej więcej niż jeden powiat oraz analizowanie informacji dotyczących zbiórek,
- k) doradztwo i współpracę przy pozyskiwaniu przez podmioty Programu środków finansowych z innych źródeł,
- l) pomoc merytoryczną pracowników realizatora Programu,
- m) udostępnianie, w miarę możliwości, na preferencyjnych zasadach pomieszczeń lub sprzętu Urzędu.

Rozdział VI

Priorytetowe zadania publiczne

§ 6. Realizatorzy Programu w ramach współdziałania z podmiotami Programu, wdrażać będą w roku 2013 następujące priorytetowe zadania publiczne o charakterze regionalnym, ponadregionalnym i międzynarodowym:

1) w obszarze pomocy społecznej :

Zadanie: działania wynikające z „Programu wspierania działań pomocy społecznej na rzecz wyrównywania poziomu życia mieszkańców województwa lubuskiego”, obejmujące w szczególności:

- a) zapewnianie opieki nad dziećmi z rodzin ubogich, niewydolnych wychowawczo i ekonomicznie oraz zagrożonych patologią społeczną, w tym poprzez organizację działań wypoczynkowo – terapeutycznych,
- b) zapewnianie opieki kobietom w ciąży, samotnym matkom z dziećmi, osobom bezdomnym, osobom będącym w sytuacjach kryzysowych, narażonym na przemoc i odrzuconym przez rodzinę,
- c) świadczenie usług opiekuńczych osobom starszym, samotnym, chorym i niepełnosprawnym, zagrożonym ubóstwem i społeczną marginalizacją,
- d) wspieranie przedsięwzięć ukierunkowanych na aktywizację osób starszych,
- e) wspieranie rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- f) szkolenie liderów i wolontariuszy organizacji pozarządowych.

2) w obszarze wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej:

Zadanie: działania wynikające z „Wojewódzkiego Programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na lata 2013-2016”, obejmujące w szczególności:

- a) podniesienie społecznej świadomości o znaczącej roli rodziny,
- b) wspieranie działań w obszarze pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowaniu dziecka,
- c) rozwój systemu rodzinnej pieczy zastępczej,
- d) zapewnienie środowiska rodzinnego dzieciom kwalifikowanym do przysposobienia.

3) zadania wynikające ze „Strategii Polityki Społecznej Województwa Lubuskiego na lata 2005-2013” dotyczące wspierania rozwoju ekonomii społecznej, obejmujące w szczególności promowanie działań w zakresie rozwoju ekonomii społecznej, przeciwdziałania ubóstwu i włączania społecznego osób wykluczonych.

4) w obszarze promocji województwa:

Zadanie: działania promocyjne wpływające na pozytywny wizerunek województwa w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, obejmujące w szczególności:

- a) organizowanie festiwali, konkursów, przeglądów, spotkań, plenerów, warsztatów, konferencji, seminariów, wystaw artystycznych, historycznych, muzealnych i innych imprez o zasięgu co najmniej regionalnym, mających istotne znaczenie dla polskiej kultury i sztuki,

- b) działania związane z tzw. sztuką w przestrzeni publicznej (np. instalacje, murale, performance, działania efemeryczne, happeningi, działania eksperymentalne itp.),
- c) promocję twórczości artystycznej i literackiej (publikacje i wydawnictwa o tematyce z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, promocję książek lubuskich autorów lub o tematyce województwa lubuskiego, produkcja i wydawanie płyt),
- d) udział zespołów artystycznych i wykonawców indywidualnych z województwa lubuskiego w przeglądach, konkursach, festiwalach ogólnopolskich i międzynarodowych.

5) w obszarze ochrony zdrowia:

Zadanie: poprawa zdrowia i jakości życia mieszkańców województwa lubuskiego jako czynnika rozwoju społeczno-ekonomicznego, obejmujące w szczególności:

a) poprawę efektywności funkcjonowania systemu ochrony zdrowia poprzez:

- organizowanie akcji i kampanii informacyjnych o dostępności do świadczeń zdrowotnych w ramach ubezpieczenia zdrowotnego i innych,
- wspieranie rozwoju systemu elektronicznej informacji medycznej,
- wspieranie instytucji lekarza rodzinnego jako efektywnego narzędzia promocji, profilaktyki i leczenia;

b) zwiększenie bezpieczeństwa zdrowotnego społeczeństwa poprzez:

- przedsięwzięcia w obszarze podnoszenia poziomu wiedzy mieszkańców regionu odnośnie pierwszej pomocy przedmedycznej,
- przedsięwzięcia w zakresie zapobiegania negatywnym skutkom zdrowotnym wynikającym z zanieczyszczenia środowiska i żywności;

c) dostosowanie opieki zdrowotnej do dynamiki długookresowych trendów demograficznych poprzez:

- działania w zakresie poprawy zdrowia kobiet w wieku rozrodczym oraz noworodków i niemowląt,
- działania w zakresie poprawy zdrowia dzieci i młodzieży,
- działania w zakresie poprawy stanu zdrowia populacji dorosłej;

d) promocję zdrowia i kształtowanie prozdrowotnych postaw mieszkańców województwa lubuskiego poprzez:

- propagowanie wiedzy o podstawowych zasadach prowadzenia zdrowego stylu życia,
- realizację programów edukacji zdrowotnej, programów zdrowotnych i profilaktycznych,
- propagowanie działań na rzecz promocji zdrowia: pikniki, zjazdy, happeningi, akcje, kampanie promocyjne,
- współpracę z podmiotami Programu ukierunkowanymi na konkretną jednostkę chorobową.

6) w obszarze działalności na rzecz osób niepełnosprawnych:

a) Zadanie: działania wynikające z „Wojewódzkiego Programu Integracji Społecznej Osób Niepełnosprawnych”, obejmujące w szczególności:

- wzrost poziomu wykształcenia oraz podniesienie kwalifikacji zawodowych osób niepełnosprawnych poprzez działania na rzecz ich aktywizacji zawodowej,
- doskonalenie profilaktyki oraz systemów wsparcia skierowanych do osób niepełnosprawnych oraz ich rodzin,
- wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych w życiu społecznym,
- zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier architektonicznych i urbanistycznych w ramach prowadzenia kampanii informacyjno-promocyjnych na rzecz likwidacji barier architektonicznych, urbanistycznych oraz doradztwa zawodowego,
- kształtowanie właściwych postaw społecznych wobec osób niepełnosprawnych i problematyki niepełnosprawności,
- wypracowanie skutecznych działań w zakresie zapobiegania inwalidztwu i innym dysfunkcjom organizmu,
- aktywne zaangażowanie organizacji pozarządowych w kreowaniu polityki społecznej na rzecz osób niepełnosprawnych oraz ich rodzin;

b) Zadanie: działania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych realizowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych określone w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 lutego 2008 r. w sprawie rodzajów zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zlecanych fundacjom oraz organizacjom pozarządowym (Dz. U. Nr 29, poz. 172).

7) w obszarze edukacji:

Zadanie: wspieranie i promocja wartościowych przedsięwzięć edukacyjnych, obejmujące w szczególności:

- a) kształtowanie postaw prospołecznych mieszkańców województwa lubuskiego,
- b) organizowanie konkursów i olimpiad,
- c) opracowywanie i wydawanie publikacji wykorzystywanych do realizacji celów dydaktyczno-wychowawczych,
- d) szkolenie nieetatowej kadry trzeciego sektora, pełniącej funkcje wychowawcze,
- e) organizowanie szkoleń, seminariów i konferencji związanych z różnymi formami edukacji,
- f) edukacja ekologiczna.

8) w obszarze kultury:

Zadanie: rozwój kultury, ochrony i racjonalnego wykorzystania dziedzictwa kulturowego, promocja twórczości, edukacji i oświaty kulturalnej, działania i inicjatywy kulturalne oraz promocja walorów kulturowych województwa, obejmujące w szczególności:

- a) organizowanie festiwali, konkursów, przeglądów, spotkań, plenerów, warsztatów, konferencji, seminariów, wystaw historycznych, muzealnych i innych imprez mających istotne znaczenie dla polskiej kultury i sztuki, ich krajowa i zagraniczna promocja, oraz fundowanie nagród,
- b) wydawanie niekomercyjnych, niskonakładowych książek, czasopism, periodyków i druków ulotnych, opracowań informacyjnych, badawczych, krytycznych i przekładów literatury – w postaci drukowanej oraz innych technik zapisu obrazu i dźwięku,
- c) wspieranie zawodowego i amatorskiego ruchu artystycznego, twórczości ludowej oraz ochronę unikalnych i zanikających zawodów i umiejętności artystycznych i ich warsztatów,
- d) działania na rzecz ochrony i propagowania kultur mniejszości narodowych,
- e) udział zespołów artystycznych i wykonawców indywidualnych z województwa lubuskiego w festiwalach, przeglądach i konkursach regionalnych, ogólnopolskich i międzynarodowych,
- f) działania na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego,
- g) organizowanie uroczystości i imprez związanych z obchodami świąt państwowych i rocznic,
- h) wspieranie realizacji innowacyjnych projektów artystycznych.

9) w obszarze kultury fizycznej:

Zadanie: działania w zakresie upowszechniania kultury fizycznej, obejmujące w szczególności:

- a) organizowanie imprez sportowych o istotnym znaczeniu dla województwa,
- b) szkolenie i udział zawodników z województwa lubuskiego w zawodach wojewódzkich, ogólnopolskich, międzynarodowych, w tym szkolenia kadr wojewódzkich w różnych kategoriach wieku przy uwzględnieniu kryterium osiągniętych wyników w ogólnopolskim systemie współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży,
- c) upowszechnianie kultury fizycznej i sportu wśród dzieci i młodzieży szkolnej, w środowisku akademickim, wiejskim oraz osób niepełnosprawnych,
- d) organizowanie przedsięwzięć dotyczących sportu dla wszystkich,
- e) promocja województwa lubuskiego poprzez sport w kraju i za granicą.

10) w obszarze turystyki regionalnej:

Zadanie: działania w zakresie promowania turystyki i krajoznawstwa w województwie lubuskim, obejmujące w szczególności:

a) wypoczynek dzieci i młodzieży poprzez:

- wspieranie wypoczynku dzieci i młodzieży, mającego na celu upowszechnianie turystyki i wiedzy na temat regionu,
- budowanie tożsamości regionalnej,
- zapoznanie z historią i dziedzictwem kulturowym regionu;

b) turystykę i krajoznawstwo poprzez:

- działalność krajoznawczą na temat województwa lubuskiego,
- promowanie walorów turystycznych regionu, lokalnych produktów i atrakcji turystycznych poprzez organizację konferencji, spotkań, seminariów, warsztatów, szkoleń, udział w targach branżowych, prezentacjach,
- przygotowanie i druk wydawnictw informacyjno - promocyjnych na temat atrakcji turystycznych regionu opatrzonych marką „Lubuskie warte zachodu”,
- tworzenie, promowanie i prowadzenie internetowej ewidencji nowych oraz renowacji istniejących szlaków turystycznych w województwie lubuskim,
- tworzenie i modernizację infrastruktury turystycznej na terenie województwa lubuskiego,
- tworzenie i promocję sieciowych produktów turystycznych o zasięgu regionalnym i ponadregionalnym.

11) w obszarze integracji europejskiej:

Zadanie: działania na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społecznościami, obejmujące w szczególności:

a) integrację europejską poprzez:

- popularyzację i poszerzanie wiedzy na temat Unii Europejskiej, aktualnych wyzwań,
- prowadzenie punktów informacji europejskiej dla mieszkańców województwa lubuskiego;

b) rozwijanie kontaktów międzynarodowych poprzez:

- wymianę doświadczeń z partnerem zagranicznym (w szczególności z regionów partnerskich naszego województwa) w zakresie: promocji, edukacji, kultury, sportu, działań społecznych i profilaktycznych,
- wymianę dzieci i młodzieży mającą na celu aktywizację społeczeństwa do udziału w europejskich procesach integracyjnych,
- organizowanie konferencji, szkoleń, spotkań, imprez sportowych, które w bezpośredni sposób przełożą się na konkretne korzyści współpracy (znalezienie nowych rozwiązań,

stworzenie sieci kontaktów w celu osiągnięcia wspólnego celu, długotrwałego efektu spopularyzowania Województwa Lubuskiego jako kierunku wyjazdów gości zagranicznych).

12) w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym:

Zadanie: działania wynikające z Wojewódzkiego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2012 – 2017, obejmujące w szczególności:

a) profilaktykę uzależnienia od alkoholu oraz edukację zdrowotną poprzez:

- prowadzenie edukacji publicznej na temat działania alkoholu na organizm i ryzyka szkód wynikających z różnych wzorów spożywania alkoholu (kampanie, szkolenia),
- udzielanie wsparcia na tworzenie nowych oraz istniejących miejsc wsparcia środowiskowego dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, a także oferujących pomoc dzieciom z FASD,
- wspieranie działań mających na celu rozpoznawanie i zaspokajanie indywidualnych potrzeb rozwojowych, edukacyjnych, tworzenie i upowszechnianie działań profilaktycznych, edukacyjnych oraz terapeutycznych dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym,
- organizowanie szkoleń dla pracowników świetlic z programem socjoterapeutycznym i opiekuńczo-wychowawczym oraz innych grup zawodowych (nauczycieli, pedagogów, pracowników socjalnych, pracowników służby zdrowia itp.) w zakresie pomocy dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym oraz dzieci z FASD,
- wspieranie realizacji działań konsultacyjno-superwizyjnych dla osób pracujących w świetlicach i innych placówkach świadczących pomoc osobom uzależnionym i współuzależnionym,
- realizacja i wspieranie kampanii edukacyjnych mających na celu zwiększanie świadomości młodzieży na temat szkód wynikających z picia alkoholu przez dzieci i młodzież,
- inicjowanie różnorodnych form profilaktyki rówieśniczej (programów opartych na działaniach liderów młodzieży),
- wspieranie działań służących promocji zdrowego stylu życia z uwzględnieniem aktywności kulturalnej i sportowej dzieci i młodzieży,
- wzmacnianie abstynenckich postaw i zachowań wśród dzieci i młodzieży,
- wspieranie programów profilaktyki uniwersalnej skierowanej do dzieci i młodzieży oraz ich rodziców,

- udzielanie wsparcia na działania profilaktyczne z obszaru profilaktyki selektywnej i wskazującej adresowanej do grup ryzyka i młodych ludzi eksperymentujących z alkoholem,
- wspieranie działań mających na celu udzielanie pomocy i wsparcia dla rodziców, których dzieci piją alkohol,
- upowszechnianie działań edukacyjnych dla dorosłych w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu przez dzieci i młodzież,
- wspieranie działań wdrażających programy edukacyjne adresowane do rodziców,
- realizacja oraz wspieranie kampanii, programów i działań edukacyjnych promujących wychowanie dzieci bez przemocy,
- wspieranie inicjatyw edukacyjnych na temat działania alkoholu na organizm i ryzyka szkód w kontekście prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu,
- promocja i wspieranie działalności organizacji pozarządowych, podmiotów ekonomii społecznej oraz wolontariatu w zakresie profilaktyki uzależnień od alkoholu;

b) leczenie, rehabilitację uzależnienia od alkoholu i reintegrację społeczną poprzez:

- wspieranie działań poszerzających oferty programów terapeutycznych dla osób uzależnionych od alkoholu,
- upowszechnianie ofert programów pomocy psychologicznej, psychoterapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i pijących szkodliwie, wykluczonych społecznie oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- zwiększenie oferty działań zmierzających do aktywizacji zawodowej i społecznej osób uzależnionych od alkoholu po zakończeniu leczenia odwykowego (doksztalcanie, nabycie nowych umiejętności oraz dodatkowych kwalifikacji zawodowych),
- wspieranie działalności środowisk abstynenckich,
- wspieranie rozwoju systemu specjalistycznego wsparcia udzielanego osobom wykluczonym oraz zagrożonym wykluczeniem społecznym na skutek uzależnienia od alkoholu, zmierzającego do ich integracji społecznej,
- wspieranie działań w zakresie zapewnienia hosteli i mieszkań socjalnych dla osób po zakończonej terapii (z udokumentowaną abstynencją);

c) przeciwdziałanie przemocy w rodzinie z problemem alkoholowym poprzez:

- wspieranie działań na rzecz upowszechniania programów i metod pomocy psychologicznej, terapeutycznej i samopomocy dla ofiar przemocy w rodzinach alkoholowych – dorosłych i dzieci,

- prowadzenie działalności szkoleniowej oraz konferencji dla przedstawicieli służb działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym, w tym policjantów, kadry pomocy społecznej, nauczycieli i specjalistów zatrudnionych w szkołach i placówkach systemu oświaty, kuratorów sądowych, sędziów i prokuratorów, członków gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, pracowników ochrony zdrowia, pracowników leczenia odwykowego,
- wspieranie działań na rzecz doskonalenia metod interwencji i pomocy ofiarom przemocy w rodzinie w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”,
- promowanie upowszechniania standardów interdyscyplinarnej pracy na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- wspieranie działań na rzecz upowszechniania wytycznych do realizacji działań interwencyjnych, psychologicznych oraz oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc wobec najbliższych,
- wspieranie inicjatyw wdrażających i realizujących programy edukacyjno-korekcyjne i psychologiczne dla sprawców przemocy w rodzinie,
- organizacja i prowadzenie szkoleń dla osób pracujących ze sprawcami przemocy w rodzinie,
- prowadzenie edukacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie, w szczególności z problemem alkoholowym, możliwości przeciwdziałania i sposobów reagowania.

13) w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym:

Zadanie: działania wynikające z Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016, obejmujące w szczególności:

- a) profilaktykę uniwersalną dzieci i młodzieży, rodziców,
- b) profilaktykę selektywną i wskazującą w miejscach o zwiększonym narażeniu na kontakt z narkotykami oraz dla osób z grup ryzyka: ze środowisk zmarginalizowanych, zagrożonych demoralizacją i wykluczeniem społecznym oraz dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- c) leczenie, rehabilitację oraz ograniczenie szkód zdrowotnych i reintegrację społeczną,
- d) organizowanie szkoleń i podnoszenie kwalifikacji osób realizujących zadania profilaktyczne z zakresu narkomanii.

Rozdział VII

Okres realizacji Programu

- § 7. 1. Program realizowany będzie od 1 stycznia 2013 roku do 31 grudnia 2013 roku.
2. Terminy realizacji poszczególnych zadań publicznych określone zostaną w ogłoszeniach o otwartych konkursach ofert.

Rozdział VIII

Sposób realizacji Programu

- § 8. 1. Przy realizacji Programu uczestniczą:
- 1) Sejmik Województwa – który uchwała Program oraz określa wysokość środków przeznaczonych na dofinansowanie zadań realizowanych przez podmioty Programu, jako organ stanowiący Województwa;
  - 2) Zarząd Województwa – który realizuje bieżącą współpracę z podmiotami Programu, jako organ wykonawczy Województwa poprzez:
    - a) ogłaszanie otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych Województwa oraz powoływanie Komisji Konkursowych,
    - b) podejmowanie decyzji o wyborze oferty na realizację zadań publicznych po zasięgnięciu opinii Komisji Konkursowych, a następnie właściwych Komisji Sejmiku Województwa,
    - c) zlecanie realizacji zadań publicznych w trybie pozakonkursowym, po uznaniu celowości zgodnie z zapisami w art. 19a ustawy;
  - 3) realizatorzy Programu;
  - 4) podmioty Programu, prowadzące działalność pożytku publicznego w zakresie odpowiadającym działaniom województwa lubuskiego;
  - 5) Rada Działalności Pożytku Publicznego Województwa Lubuskiego;
  - 6) Wojewódzka Społeczna Rada do spraw Osób Niepełnosprawnych.
2. Realizatorzy Programu prowadzą bezpośrednią współpracę z podmiotami Programu. Działania obejmują między innymi:
- 1) przygotowanie i przeprowadzenie otwartych konkursów ofert;
  - 2) prowadzenie procedur związanych z trybem pozakonkursowym;
  - 3) przygotowanie umów na realizację zleconych przez Samorząd Województwa zadań publicznych;
  - 4) kontrolę realizacji zleconych zadań publicznych;
  - 5) analizę sprawozdań z realizacji zadań publicznych;
  - 6) współtworzenie sprawozdań z realizacji Programu;

- 7) udział w szkoleniach dotyczących współpracy z podmiotami Programu;
  - 8) tworzenie wspólnych zespołów opiniodawczo – doradczych;
  - 9) inne formy współpracy w obszarze działalności pożytku publicznego z podmiotami Programu, wojewódzkimi samorządowymi jednostkami organizacyjnymi, organami administracji publicznej, ośrodkami badawczymi, mediami.
3. Realizację Programu ze strony Zarządu Województwa koordynuje Departament Infrastruktury Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego. Do obowiązków koordynatora należy w szczególności:
- 1) koordynacja spraw z zakresu współpracy z podmiotami Programu;
  - 2) koordynacja pracy poszczególnych realizatorów Programu w zakresie związanym z przygotowaniem projektu Programu oraz jego konsultacji z podmiotami Programu, Radą Działalności Pożytku Publicznego Województwa Lubuskiego oraz Wojewódzką Społeczną Radą do spraw Osób Niepełnosprawnych;
  - 3) sporządzanie we współpracy z realizatorami Programu zbiorczych informacji na temat współpracy samorządu województwa z podmiotami Programu, w tym w szczególności sprawozdania z realizacji przedmiotowego Programu;
  - 4) prowadzenie spraw związanych z ujednocinaniem procedur obowiązujących w Urzędzie w zakresie współpracy z organizacjami pozarządowymi, w szczególności w zakresie przyznawania i rozliczania dotacji.

Rozdział IX

Wysokość środków

§9. Wysokość środków przeznaczonych na realizację zadań określa uchwała Sejmiku Województwa w sprawie uchwały budżetowej Województwa Lubuskiego na rok 2013 oraz uchwała Sejmiku Województwa w sprawie podziału środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

W 2013 roku na realizację zadań objętych niniejszym Programem planuje się w budżecie województwa środki w wysokości 2.605.496* zł na realizację zadań publicznych.

* Niniejsza kwota ma charakter szacunkowy i może zostać skorygowana w zależności od możliwości finansowych Samorządu Województwa Lubuskiego.

Rozdział X

Tryb powoływania i zasady działania Komisji Konkursowych

- § 10. 1. Komisje Konkursowe powoływane są w celu opiniowania ofert złożonych w odpowiedzi na otwarte konkursy ofert.
2. Komisję Konkursową powołuje Zarząd Województwa w drodze uchwały.
  3. Do obowiązków realizatorów Programu należy prowadzenie spraw związanych z powołaniem i pracami Komisji Konkursowej.
  4. W skład Komisji Konkursowej wchodzi:
    - 1) przedstawiciele Zarządu wyłonieni spośród pracowników realizatorów Programu;
    - 2) osoby wskazane przez podmioty Programu, z wyłączeniem osób, które reprezentują podmioty Programu biorące udział w konkursie.
  5. W pracach Komisji Konkursowej mogą uczestniczyć także, z głosem doradczym, osoby posiadające specjalistyczną wiedzę w dziedzinie obejmującej zakres zadań publicznych, których konkurs dotyczy.
  6. Każdy z członków Komisji Konkursowej, przed rozpoczęciem jej prac, zobowiązany jest do złożenia pisemnego oświadczenia o bezstronności.
  7. Pracą Komisji Konkursowej kieruje jej Przewodniczący, wybrany na pierwszym posiedzeniu. Termin i miejsce posiedzenia Komisji określa realizator Programu.
  8. O terminie i porządku obrad Komisji Konkursowej każdy z członków Komisji zostaje powiadomiony pisemnie.
  9. Komisja Konkursowa podejmuje decyzje zwykłą większością głosów w głosowaniu jawnym. W przypadku równej ilości głosów decyduje głos Przewodniczącego.
  10. Za udział w posiedzeniach Komisji Konkursowej jej członkom nie przysługuje wynagrodzenie i zwrot kosztów przejazdu.
  11. Realizator Programu przedkłada członkom Komisji Konkursowej wykaz złożonych ofert. Wykaz winien zawierać nazwę oferenta, nazwę zadania i czas jego realizacji, całkowity koszt zadania i wnioskowaną przez organizację kwotę dotacji.
  12. Do zaopiniowania przez Komisję Konkursową dopuszcza się wszystkie oferty biorące udział w konkursie. Ocena ofert dokonywana jest w formie punktowej przez realizatora Programu, w oparciu o kryteria określone w „Karcie oceny zadania”.
  13. Na podstawie przyznanej punktacji Komisja Konkursowa rekomenduje właściwej Komisji Sejmiku Województwa oraz Zarządowi Województwa podmioty Programu biorące udział w konkursie do dofinansowania.

14. Z prac Komisji Konkursowej sporządzany jest protokół, który podpisują wszyscy jej członkowie obecni na posiedzeniu.

15. Treść protokołu Przewodniczący Komisji Konkursowej przedstawia Zarządowi Województwa.

Rozdział XI

Sposób tworzenia programu i przebieg konsultacji

§ 11. 1. Prace nad przygotowaniem Programu są podejmowane w Departamencie merytorycznie właściwym Urzędu, który koordynuje współpracę z podmiotami Programu.

2. Przygotowanie Programu obejmuje realizację następujących działań:

- 1) zebranie od realizatorów Programu, informacji na temat realizowanych zadań publicznych w odpowiednim obszarze działania w ramach współpracy z podmiotami Programu;
- 2) opracowanie projektu Programu;
- 3) przeprowadzenie konsultacji Programu z Radą Działalności Pożytku Publicznego Województwa Lubuskiego;
- 4) przeprowadzenie konsultacji Programu z Wojewódzką Społeczną Radą do spraw Osób Niepełnosprawnych;
- 5) przeprowadzenie konsultacji z podmiotami Programu, zgodnie z uchwałą Nr LV/568/2010 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 21 września 2010 roku *w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania projektów aktów prawa miejscowego*;
- 6) przedłożenie projektu Programu na posiedzeniu Zarządu Województwa. Przyjęty projekt Programu przekazany zostaje na posiedzenie właściwej Komisji Sejmiku Województwa, a w dalszej kolejności pod obrady Sejmiku Województwa;
- 7) przekazanie do Wojewody w celu zamieszczenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubuskiego Uchwały Sejmiku Województwa Lubuskiego w sprawie uchwalenia Programu współpracy Województwa Lubuskiego z organizacjami pozarządowymi w 2013 roku;

3. Po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia przedmiotowej Uchwały w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubuskiego, Program zostaje zamieszczony na stronie internetowej Urzędu www.lubuskie.pl w Biuletynie Informacji Publicznej.

Rozdział XII

Sposób oceny realizacji Programu

§ 12. 1. Bieżącym monitoringiem w zakresie realizacji zadań ujętych w Programie zajmują się poszczególni realizatorzy Programu.

2. Ocena realizacji Programu dokonana będzie w oparciu o następujące informacje dotyczące w szczególności:

- 1) liczbę ogłoszonych otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych przez realizatorów Programu;
- 2) liczbę ofert złożonych przez podmioty Programu do otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych;
- 3) liczbę podmiotów Programu, które zwróciły się do Województwa o wsparcie lub powierzenie realizacji zadań publicznych z pominięciem otwartych konkursów ofert;
- 4) liczbę wniosków złożonych przez mieszkańców województwa bezpośrednio lub za pośrednictwem podmiotów Programu o realizację zadań publicznych w ramach inicjatywy lokalnej;
- 5) liczbę podmiotów Programu, które otrzymały dofinansowanie z budżetu Województwa na realizację zadań publicznych;
- 6) wysokość środków finansowych przekazanych podmiotom Programu na realizację zadań publicznych w danym roku budżetowym;
- 7) liczbę zadań publicznych, które otrzymały dofinansowanie z budżetu Województwa;
- 8) terminowość składania sprawozdań przez podmioty Programu;
- 9) liczba przeprowadzonych kontroli z realizacji zadań publicznych zleconych podmiotom Programu;
- 10) liczbę zorganizowanych przedsięwzięć mających na celu rozwój podmiotów Programu oraz ich profesjonalizację;
- 11) liczbę inicjatyw realizowanych przez podmioty Programu objętych patronatem Marszałka Województwa Lubuskiego;
- 12) liczbę zespołów, w których zasiadali przedstawiciele podmiotów Programu (zespoły opiniująco-doradcze, eksperckie, robocze, Podkomitety i Komitety, ...);
- 13) liczbę sporządzonych raportów, opracowań, badań, diagnoz;
- 14) liczbę zrealizowanych programów;
- 15) liczbę wydawanych pozwoleń na przeprowadzanie zbiórek publicznych na terenie całego województwa lub jego części obejmującej więcej niż jeden powiat;
- 16) liczbę skonsultowanych z podmiotami Programu projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych podmiotów.

3. Sprawozdanie z realizacji Programu zostanie sporządzone przez Departament merytorycznie właściwy Urzędu, który koordynuje współpracę z podmiotami Programu, na podstawie danych przedstawionych przez poszczególnych realizatorów Programu.

4. W terminie do dnia 30 kwietnia 2014 roku Zarząd Województwa przedłoży Sejmikowi Województwa sprawozdanie z realizacji Programu.
5. Sprawozdanie, o którym mowa w ust. 3, zostanie podane do publicznej wiadomości poprzez zamieszczenie na stronie internetowej Urzędu - www.lubuskie.pl w Biuletynie Informacji Publicznej.